

F O A I E

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 22.

Luni 1. Junii,

1842.

DESCRE BEKIMEA ROMĂNILOR ȚIN
ARDEAL ȘI DEOSEBIT ȚIN PĂMĂN-
ȚEA CE SE ZICЕ „FUNDUS RE-
GIUS,“ ADEKЪ „ПĂМĂНȚEA СЪ-
СЕСКЪ.“

(Брмаре.)

I.

Че се атинѣ де пѣнтѣ I, Ромѣнїи
Țin zȳba de астьзи сѣнт дестѣл де маторї,
Ținȳлȳт лор пѣдинѣ ле насѣ дакъ сѣнт Ро-
манї кѣраѣ, орї Романї аместекаѣ кѣ
Țaci, орї ши пѣмаї Țaci romanizaѣ; Ро-
мѣнїи штиѣ, кѣ пѣтеле де Романѣ чел
поартѣ ши о лимѣ романѣ не каре о
ворѣскѣ, пѣмаї атѣнѣ ле ва фї спре лѣдѣ
ши фалѣ, кѣнд еї prin кѣлѣра миѣѣ,
prin вирѣте, prin крѣдинѣ ши сѣпѣпере
кѣтрѣ Монарѣл, ши prin драгосте кѣтрѣ
наѣїле, кѣ каре локѣскѣ Ținпрезѣт, се
вор фаче вреднїчї де аѣеа лѣдѣ ши де а-
ѣеа фалѣ; ши дакъ еї din кѣнд Țin кѣнд
кѣ конѣїл Ținȳ апѣрѣ romanitatea, а-
ѣеа пѣ о факѣ din врео дешѣртѣѣне,
ѣї din деплїнѣ кѣвинѣере ши Ținкредїна-
ре, ка знїї карїї кѣносѣкѣ маї вїне декѣт
орї ѣїне алѣл стрѣїнѣ, кѣ лимѣ лор кѣ-
prinȳде Țin сїне кїар елемїнѣїле ши рѣдѣ-
ѣїнїле лимѣї латїне ши кѣ алѣтѣрѣндѣши

лимѣ кѣ латїна ши кѣ пѣѣїне рѣтѣшїде
ѣе маї авем дескре лимѣеле ѣеле веки аме
Италїї, потѣ доведї аѣеа кѣ аргѣмїнѣ
платїне; — о факѣ аѣеа пѣ din дешѣртѣ-
ѣїне, ѣї din кѣвїре де адеѣр, не каре пѣ-
ѣїнї Țin вор кѣѣта кѣ аѣеа кѣлѣрѣ кѣ
каре Țin каѣтѣ Ромѣнїи: пентрѣ-кѣ кѣї Țin
насѣ аѣеа тѣл ши не ѣїне Țin доаре а-
ѣеа тарѣ де лимѣ ромѣнїлѣ ши де Исто-
ria лѣї Țin Țacia лѣї Traian, ка не Ținȳ
Ромѣнїл? Din каѣселе аѣеа Ținȳ апѣрѣ
Ромѣнїл romanitatea, пѣ din дешѣртѣ-
ѣїне; Ținȳ ам зїсѣ не насѣ преа пѣ-
ѣїнѣ дакъ сѣнѣтем Романї орї пѣ, маї кѣ
сѣатѣ Țin лѣѣрѣл, де каре не есте ворѣа
аїчї. Еѣ Ținȳ маї кѣ те сїмѣѣ испїтїт де
аѣеа жѣка пѣѣїнѣл кѣ пропозїѣїле Домпѣ-
лѣї M. III. ши апѣте кѣ аѣеа, Țin каре
а ворѣїт кѣтрѣ наѣїа ромѣнїеаскѣ Ținȳ
тонѣ аѣеа де ѣївїлїзат, — ши де а фаче
не Ромѣнї Романї din ворѣеле дѣтпѣалѣї.
Дѣтпѣалѣї зїче, кѣ пѣтеле де „Roman“
Ținȳнѣте де о миѣе де анї ера токмаї аѣеа
де рѣшїнѣтор, ка астьзи пѣтеле де „Ро-
мѣнїл.“ Еѣ Ținȳ респѣнѣѣ, кѣ фоарте фїре-
шѣте: кѣчї а) дакъ пѣтеле де Романѣ а
фост попоарѣлор аѣеа де тѣїсїт, ѣе ера
маї фїрескѣ декѣт ка аѣеа тѣрѣ сѣ тѣра-
кѣ ши ла стрѣнѣпѣодї Romanilor? орї ла

каре алт неам ар фі трекът маї фїреште ачеастъ зръ? шї в) дакъ пѣтеле де „Roman“ ера ашеа дефїмат, каре алт неам ар фі авѣт пльчере де ала пѣрта пѣпъ дп ziba de астъзі, асаръ де неамъл, каре фї индкъ се траѣе дела Romanї, ел пѣ кѣноаште алт пѣме? — кѣчи Romanїл пѣ шtie de пѣтеле „влахѣ.“

Дпсъ Domнъл M. III. зїче къ Траїан пѣ шtie нїмїкѣ де пої, пентрѣ-къ дпкъ Adrian а дѣс пе тоцї Romanї дїн Dacia, песте дѣпѣре дпаної. Кѣм? Adrian а рїдікат пе Romanї дїн Dacia? Сѣпт вѣкѣросѣ а кpede, къ аїчі D. M. III. а грешїт маї пѣлт дїн пѣпѣгаре де сеамъ, кѣчи пѣ кped съ пѣ шtie къ пѣ Adrian есте ачела, каре а рїдікат Romanї дїн Dacia; ел а врѣт, пѣ съ рїдїче пе Romanї де аїчі, чї съ пѣрѣсеаскъ пѣмаї пе Dacia, дар а фост опрїт де министрїї сѣї; зїкѣ къ п'а врѣт съ рїдїче пе Romanї: кѣчи Romanї кѣнд пѣрѣсїеа опї пїердеа провинціале, пѣ рїдїка пе колонїстїї Romanї, чї пѣмаї леціоапеле адекъ пе осташи. Маї вѣпѣ довадѣ пѣ пе поате да, декѣт кїар зрмареа лѣ Adrian дп Asіria, Mesopotamia шї Armenia шї зрмареа че ера съ о факъ шї дп Dacia.*) Нѣ Adrian, чї Аврелиан ла апѣл 274 d. X. а дѣс песте дѣпѣре дїн Dacia пе Romanї, карїї аѣ врѣт съ теаргѣ; зїкѣ карїї

аѣ врѣт съ теаргѣ, пентрѣ-къ ла пльчїпте пѣ дѣчет пе нїменї къ де а сіла, — (шї Adrian пегрешїт а врѣт съ факъ вїпе), — маї кѣ сеамъ кѣнд пльчїптеле ачеле вор фї отрѣвїте, пекѣм ера дп провинціале де песте дѣпѣре, каре токмаї сѣпт Аврелиан фѣмега де сѣпцїеле врѣсат де варварї; шї кѣнд маї кѣ сеамъ короапа Карпацілор да Romanїлор зп адѣпостѣ къ пѣлт маї вѣп дппротїва варварїлор. De unde а лѣат D. M. III. епїтетъл „тоцї“ ка съ зїкѣ къ „тоцї“ Romanї с'аѣ трекѣт песте дѣпѣре, пѣ шtie: кѣчи нїчі зпѣл дїн скрїпторїї Romanї ворвїнд деспре редѣчереа Romanїлор дїн Dacia пѣ аре епїтетъл „тоцї.“ Аїчі їар ан авеа поѣтѣ де а тежѣка къ кѣрїоаса аргѣментаре а Domнълѣ M. III. кѣчи дакъ дѣпсѣл шї зпде пѣ се зїче апрїат „тоцї“, жѣдекъ деспре „тоцї“ дп дпцелесѣл стрїнсѣ, атѣнчї ва фї сіліт съ зїкѣ шї деспре Daci къ „тоцї“ с'аѣ пѣрѣпѣдїт, пентрѣ-къ скрїпторїї Romanї ашеа ворвескѣ; прїп зрмаре крїтїкѣл пострѣ ва фї сіліт ашї контра зїче. Скрїпторїї Romanї ворвескѣ астѣел „Daciae — exhaustae res.“ Dacia bello Decebali viris exhausta a). Dacia прїп ресвоїзл къ Dечевал деспоїатѣ де вѣрѣвацї (de oamenї). Шї їаршї: „Et Getarum (Dacorum) quidem gentem penitus everti et delere.“ б) „Шї неамъл Daciлор къ тотъл лѣам дѣрѣпѣнат шї лѣам штерсѣ.“ Ачесте кѣвїнте сокотїнд апої че маї зїче Езтропїе „ex toto orbe romano infinitas copias hominum ad agros et urbes colendas transtulerat.“ в) „Немѣрїпїте

*) „Ae. Adrianus, — — Traiani gloriae invidens, — provincias tres reliquit, quas Traianus adiecerat, — Assyriam, Mesopotamiam et Armeniam. Revocavit exercitus ac finem imperii esse voluit Euphratem. Idem de Dacia facere conantem amici deteruerunt: ne multi Civēs romani barbaris traderentur.“ Eutrop. Breviar. Hist. rom. L. VIII.

а) Eutropius l. c. б) Julianus in Caesaricus. в) Eutrop. l. c.

тѣлдімі де оамені дін тоатъ дм-
пъръдіа Романъ а дѣсаколо (дн Дачіа)
шчл.,“ требзе съ деа Домнѣлѣ М. III. о
маі възъ довадъ, къ аичі с'аѣ прѣпѣдіт
Дачіі тоді, декѣт ворѣеле скріиторілор, —
каріі ворѣескѣ де редѣчереа Романілор, —
къ „тоді“ Романіі ар фі трекут дпколо
де дѣпѣре. Дакъ ва авеа Дѣмнеалѣ чеа
маі мікъ потривіре дн шірѣл ідеілор дѣ-
місале (де каре нѣ ме дндосекѣ), апоі е
сіліт съ трагъ ачеастъ зрмаре. — Че се
ворѣеште маі тѣрзіѣ деспре „Дачі“ дн
„Дачіа,“ іар пѣтеа респѣнде зн Ромѣнѣ
къ се потѣ днделеце кіар Романіі, каріі
дѣпѣче Цара лор чеа поаѣ лісе нѣміеа
„Дачіа“ ші еі дншіі се пѣтеа нѣмі „Дачі,“
прекѣт с'ар пѣтеа ачеаста ведеа кіар дн
скріиторіі Романі ші анѣме дн Ae. Lam-
pridius *), каре дѣпѣче зіче „Victi Daci,“
„с'аѣ вірзіт Дачіі“ (каріі ребеласеръ), апоі
пѣцін дѣпъ кѣвінтеле ачесте адаѣгъ: „дн
Дачіа“ неврѣнд провінчіаліі (Романіі)
а рекѣноаште стѣпѣніреа лѣі.“ — Днсъ
Ромѣншіі сѣнт маі кѣмпѣтаді ші ласъ къ
вор фі ретасѣ ші Дачіі пінтре Романі,
днсъ пѣціні днѣѣт с'аѣ піердѣт пінтре
еі. Іар Дачіі ачеіа, каріі веніеа дела тіазъ
поапте знціі кѣ алді варварі, ачеіа сѣнт
Дачіі, каріі фѣцінд де сабіа Романілор, аѣ
скѣпат спре тіазъ поапте ші аѣ ретас
неажѣншіі дн пѣціні ачеіа, пѣпъ ла дм-
пѣратѣл Комодѣ, каре апоі і-а сѣѣжѣгат
ші а маі днтінсѣ хотареле провінчіеі а-
честеіа. Ашеа дар Дачіі ачеіа, ретѣсесе-

рѣ лівері ла партеа де тіазъ поапте а
Ардеалѣлѣ, не сѣнт пѣціні, пѣпъ ла Ко-
modѣ. Нѣмаі ашеа са поате днделеце зн
локѣ ал лѣі Dio Cassius (ті се паре
LXXII); орі къ ашеа требѣеште тѣлѣвіт
ші локѣл адѣс маі сѣс дн Lampridie? А-
честі Дачі сѣѣжѣгаді де Komodѣ, кѣтръ а-
пѣл 190 д. X. поате къ вор фі веніт ші
маі адѣнкѣ дн Дачіа днкоаче; іар ка іеі
дела апѣл 190 пѣпъ ла апѣл 274 адѣкѣ
дн кѣрсѣ де 80 де апі сѣші фі піердѣт
лімба ші сѣ фі прііміт не ачеаа, не каре
о ворѣескѣ Ромѣншіі акѣт, есте зн лѣкрѣ,
не каре сокотескѣ къ пѣціні дн вор крѣде.

Днсофѣршіт кѣт ам зісѣ, не пасъ преа
пѣцінѣ де ачеаста; ші дакъ лѣі Траіан нѣі
пасъ пімікѣ де поі, орі ел нѣ штіе пімікѣ
де поі, дн ва пѣса ші ва шті днпѣратѣл
Каракал (Caracalla), каре а лѣціт дрепѣл
де четѣдеанѣ Романѣ ла тоате провінчііле
днпѣрѣдіеі, пріп зрмаре ші ла Дачіа;
ші фіндкѣ Каракал а днчепѣт domnia ea
кѣ врео 20 де апі дѣпъ Komodѣ, де дре-
пѣрїле ачесте с'аѣ фолосіт негрешіт ші
Дачіі лѣі Komodѣ, каріі атѣнчі аѣ днчепѣт
а се romaniza; пріп зрмаре, фіндкѣ поі
дѣпъ зіса Домнѣлѣ М. III. сѣнтет дн
ачеі Дачіі romanizadi, пеат фолосіт ші поі
де дрепѣрїле знші четѣдеан Roman, дакъ
нѣ дѣпъ пѣрѣсіреа Дачіеі де кѣтръ Азре-
lian, чел пѣцінѣ дѣпъ стрекѣрареа варва-
рілор де аичі, — ашеа дар тот днпінтеа
де веніреа Знгѣрілор ші кѣ тѣлт маі дн-
пінтеа де веніреа Тестонілор. Атѣт, ма
сѣ фіе лінгѣшїт ші Дл. М. III. —

*) Victi Daci; Pannoniae quoque compositae,
in Britania, in Germania et in Dacia im-
perium eius recusantibus provincia-
libus.“ „Lampridius. C. 13.“ in Commodo

III.

Дн ал доілеа пѣпѣ не фаче не поі
омѣл дн Сателліт, сѣлѣватечі, зр-

дѣиді, дѣкѣт Ѣнгѣрїи маї фѣръ пічі о ловітѣрь де савіе не аѣ сѣвѣгат.

Ашеа дар пої сѣлвѣтъчїдї шї зрїдї, оаменї тїкѣлошї фоарте. Чїне поате сѣ штіе ачеаста? Колонїштї дїн Фландрїа, — Тевтонїи, пегрешїт пѣ: пентрѣ-кѣ еї аѣ венїт кѣ врео треї веакѣрї маї тѣрзїѣ декѣт Ѣнгѣрїи дн Ардеал. Нѣмаї Ѣнгѣрїи орї Магїарїи потѣ сѣ деа атестат, ка че фел де оаменї ам фостѣ пої ла веакѣ ал Улеа кѣнд аѣ венїт еї аїчі. — Шї че атестат не даѣ еї? Ън атестат кѣ тѣлт маї вѣнѣ декѣт Домпѣл М. Ш. Нѣмеле де „Dacia“ орї нѣмеле де „Dacus“ „дакѣ“ л'аѣ лѣат дн лїмба лор „дѣак“, ка сѣ днсемнезе кѣ ел пе „латїнѣ;“ шї фїндкѣ нѣмеле „дакѣ“ дн лїмба магїарѣ „дѣак“ пѣпѣ дн зїѣа де асѣзї днсемнеазѣ ом кѣ днвѣдѣтѣрь маї деосевїтѣ, есте довадѣ, кѣ „Дачїи“ адекѣ Ромѣнїи, не карїї їаѣ афлат еї дн Ѣнгѣрїа шї Ардеал, п'аѣ фост оаменї ашеа сѣлвѣтечї. Шї ачест нѣме „дѣак“ пегрешїт Магїарїи пѣ л'аѣ адѣс дїн патрїа лор чеа орїдїналѣ; дар пічі дела неамѣрїе Славоне, прїнтре каре аѣ трекут: чї л'аѣ гѣсїт аїчі шї л'аѣ лѣат де аїчі; пентрѣ-кѣ — тѣкѣнд алтеле — дїн Історїчїи византїнї есте штіѣт, кѣ Ромѣнїи се нѣміеа шї „Daci“ шї анѣмїт дїн Chalcosondylas, кѣ ачеаста днсѣ пѣ врем пої а зїче, кѣ Ромѣнїи вор фї фост нескаїѣа оаменї вѣлїѣвадї пе времеа ачеаа; чї нѣмаї кѣ Магїарїлор пѣ лї с'аѣ нѣрѣт оаменї ашеа славі шї пѣрози кѣм сокотеште М. Ш. *) Маї

*) Штїм шї ачеаа, кѣ ачест аргѣмѣнт се ва пѣреа нѣдїн днсемнѣтор орї поате шї де деспредѣт, маї пѣ семѣ аїчі дн Ардеал.

днколо зїче крїтїкѣл пострѣ, кѣ Ѣнгѣрїи аѣ сѣвѣгат пе Ромѣнїи маї фѣръ пічі зн неказѣ. De unde intie dѣmнеалї ачеаста? Тоцї днвѣдѣдїи кнпоскѣ, кѣ пѣмаї зн скрїитор маї векиѣ аѣ Ѣнгѣрїи деспре венїреа лор дн Ардеал, шї ачеста есте „Непѣмїтѣл“ (Anonymus) нотарїа лї Бела. Чеїмалдї скрїиторї сѣнт маї тѣрзїорї; прїнѣрмаре нїменї дїн еї п'а пѣтѣт шті деспре венїреа Ѣнгѣрїлор дн Ардеал, ка Непѣмїтѣл. Ачеста днсѣ зїче, кѣ днтре Ромѣнїи лї Целѣ „орї Целѣѣ“ шї днтре Ѣнгѣрїи лї Тѣхѣтѣм с'а днлѣмплат о вѣтѣліе їсте, — аспрѣ *). Ачеаста шї ачеаа че вртеазѣ, кѣ дн вѣтѣліа ачеаа аѣ кѣзѣт тѣлдї дїн солдадїи лї Целѣѣ, пѣ ва сѣ зїкѣ, кѣ Ѣнгѣрїи аѣ сѣвѣгат пе Ромѣнїи маї фѣръ пічі о ловітѣрь де савіе; шї дакѣ пѣ кѣдеа Целѣѣ Домпѣл Ромѣнїлор, пегрешїт, кѣ се маї днлѣмпла шї алте вѣтѣліи. Дар Ромѣнїлор ле есте шї греадѣ а маї респннде ла асемеѣе їсвїрї тїкѣлоасе; шї пої днкѣ пѣмаї фачет алтчеѣа, декѣт адѣчет крїтїкѣлї пострѣамїнте регѣла де крїтїкѣ, пе каре о пѣзескѣ тоцї оаменїи чеї кѣ мїнѣа сѣпѣтоасѣ, кѣ о до-

unde scribis istoricѣ днкѣ пѣ с'а днлїнеѣ дїн кѣмнѣл докѣмїтелор скрїсе, дн кѣмпѣл докѣмїтелор вїї, пѣстрате дн лїмба, о-вїчеїспїе шї традиїїле попоарелор челор маї веки шї анѣмїт Ромѣнїлор; шї тотѣшї нѣмаї атѣнчї се ва дескѣрка їсторїа чеа векие а Ардеалїлї. Деспре ачеаста алѣдатѣ дїн адїнс. —

*) Et quia levem habuerunt transitum (sc. milites ducis Tuhutum), utraque acies pariter ad pugnandum pervenerunt, et pugnatum est inter eos acriter etc. Anonymus Notarius in Hist. Ung. C. 27.

пѣтъ челвѣ де ал XIV. dat de кѣтръ Piga
 Ладислаѣ лѣкѣиторѣлор Ромѣнѣ дѣн ачел
 пѣтъмѣнт (Universis incolis et inhabitato-
 ribus Villae nostrae olachalis in medio Si-
 culorum nostrorum), дѣпѣ арѣтареа че аѣ
 фѣкѣт'о Ѣрѣсѣ кнезѣл Ромѣнѣлор шѣ Domi-
 никѣ Маѣстерѣл де зшѣерѣ (Ursus knezius et
 Dominicus Magister Janitorum). *) Шѣ а-
 чеаста поате фѣ пѣмаѣдекѣнт респѣнсѣ До-
 мнѣлѣ М. Ш. ла челе че зѣче, кѣ пе кѣнд
 се привѣлециѣ Сасѣи, пѣ ера Ромѣнѣ лѣн пѣ-
 тѣнтѣл Секѣлор. Де шѣ привелециѣл аче-
 ла е дела анѣл 1301, дар фѣндкѣ лѣн ел се
 зѣче, кѣ ачеѣ Ромѣнѣ сѣнт лѣсацѣ лѣн
 локѣл ачела шѣ дѣрѣвѣцѣ де алцѣ Рѣрѣ
 аѣ Ѣнгарѣи де маѣ 'наѣнте (a praedecessori-
 bus nostris Hungariae Regibus terra relicti
 et donati fuere) шѣ фѣндкѣ се маѣ зѣче кѣ
 фѣчеа оаре каре слѣжѣе ла четѣцѣвѣѣ Ѣд-
 вард дела лѣчепѣт лѣнкѣ (secus et ab exor-
 dio ad castrum nostrum praefatum Udvard
 servientes), есте лѣведерат, кѣ ачеѣ Ромѣнѣ
 сѣнт де тѣлт аколо шѣ фѣндкѣ нѣменѣ пѣ
 пе поате арѣта кѣнд аѣ венѣт, пѣтем зѣче
 фѣрѣ сѣлѣл, кѣ сѣнт веки лѣкѣиторѣ ка шѣ
 чеѣлалцѣ Ромѣнѣ. — Ачеастѣ мѣкѣ аватере
 ера де тревѣнцѣл спре респѣнсѣ Домнѣлѣ
 М. Ш., ка пѣ маѣ жосѣ сѣ фѣм сѣлѣцѣ а
 кѣрма фѣрѣл. — Мѣлте хрѣсоаве сѣнт пѣер-
 дѣте, тѣлте вор фѣ лѣнкѣ аскѣнсе прѣн пѣл-
 вереле вѣблѣотечѣлор Ардеалѣлѣ, прѣн зр-
 маре пе лѣнтревѣнцѣте, каре ар адѣче оаре
 каре лѣтѣнѣ лѣн лѣтѣперекѣл ачеста. Сѣ

лѣсѣм ачеастѣ матерѣе фѣе кѣт ва фѣ шѣ
 сѣ тречет ла челе маѣ де кѣпетенѣе.

(Ва зрѣма.)

ФЕРѢЧѢРЕА шѣ НЕФЕРѢЧѢРЕА.

Нѣ е кѣвѣнт, пе лѣмба оменѣаскѣ маѣ
 де овѣе шѣ маѣ адѣсеорѣ поменѣт; лѣнсѣ
 деодатѣ нѣчѣ маѣ пехотѣрѣнт ла лѣцѣлес.
 декѣнт ачестеа : ферѣчѣре шѣ неферѣчѣре.
 Чѣне ачестеа доза кѣвѣнте ар воѣ але есплѣ-
 ка, ачела ар тревѣѣ сѣ лѣнведѣл де рѣст ка-
 талогѣл дешертѣчѣнѣлор шѣ пѣвѣнѣлор о-
 менѣцѣ, ѣар тревѣѣ а кѣпоаѣе кѣ темѣѣл
 лецѣле соартеѣ, шѣ лѣкѣлчѣтеле таѣне а зр-
 сѣтеѣ а ле лѣфѣдоша.

Осеѣте репрезѣнтациѣ домнѣск деѣнре
 ферѣчѣре шѣ неферѣчѣре, дѣпѣ кѣт пѣрѣцѣле
 пѣтъмѣнтѣлѣ сѣ департѣ зѣна де алта; пре-
 кѣт карактерѣл пѣцѣлор, лѣндѣвѣлѣлѣтатеа.
 врѣста, консѣдѣреа шѣ фѣлѣзрѣтеле стѣнт-
 пѣрѣтъмѣнтѣрѣ оменѣцѣ сѣ осѣвѣск лѣнтре
 сѣне. Сѣрѣл лѣн тѣнтпѣрѣле челеа трекѣте
 жѣлеа, кѣнд сѣ пѣщеа чѣнева, шѣ сѣ вѣкѣ-
 ра, дакѣ тѣреа. Енглезѣл дѣн зрѣ сѣ пѣшкѣ
 пе сѣне, ѣталѣанѣл лѣн dolce far niente сѣ
 десѣлѣтеаза. Тѣркѣл сѣмте вѣкѣрѣи де пѣрадѣлз.
 дакѣ лѣнтре помѣ кѣ вѣн мѣрос поате лѣн-
 вѣрѣцѣна фѣтеѣ кѣ лѣнвѣпѣѣате сѣмѣрѣи. Ха-
 рапѣл своарѣ лѣнтре рѣнѣтоаре лѣнтпѣрѣи.
 дакѣ лѣн аса сѣнтзрѣтате пѣстнѣчеаскѣ ла а
 стелелор помѣлѣ привѣеде; вратѣнѣл лѣн
 ачѣеа лѣшѣ афѣл чеа маѣ де фѣрѣнте ферѣчѣре.
 дакѣ кѣ нѣчѣоаре лѣнкѣрѣчѣте лѣн маѣ тѣлте
 зѣле шѣеде кѣ капѣл/плекат кѣтрѣ пѣнтѣче;
 Лѣнонѣл кѣ гѣст тѣнтѣнкѣл пѣстѣтѣл сѣлѣ кѣ
 рѣнѣчѣзалѣ де пѣеде гѣтѣтѣл, пѣн' че пе гѣр-
 мѣндѣстѣл парѣцѣан нѣчѣ челеа маѣ алѣсе вѣ-

*) Привѣлециѣл есте дѣн Октомѣрѣе 1301 лѣнтре
 кѣлѣдерѣле фѣкѣте де Росенфѣлд, чѣтат лѣн-
 трѣгѣ ла D. Шѣлѣер: „Umriss und kritische
 Studien zur Geschichte von Siebenbürgen.“
 1, Heft Urkundenbuch S. 2—4.

кате а пѣтъдѣтълѣ пѣ дѣ тѣдѣтеск. Фе-
теиле Еуропеле съ дѣн пе сѣне ферічіте, да-
къ пот стрѣлъчи de діамантеле Бразіліеі,
саѣ дакъ къ пѣне de Африка дѣфрѣтсѣдате
ла пріледіврї сѣрѣвѣторещї съ пот фѣлі,
ші дакъ къ а чїнстїторїлор лор інімѣ дѣнѣ
пѣак съ пот жѣка; мѣерїле Mandarinїлор de
Кїна пѣ потеск алтѣ ферічіре, декѣт, дѣ
ал лор харем дѣтрѣ дѣкїсѣ сїнгѣрѣтате
дѣтре порїі фѣмѣлѣ de тѣбак а сорбі чеаїс
ші а съ жѣка дѣ кѣрці.

Пе лїмѣа отенеаскъ ачестеа довъ къ-
вінте: „ферічіре шї неферічіре“ дѣсепнеа-
зѣ довъ концентѣрї шїенї конпразїкътоа-
ре, — дѣсѣ дѣлѣ вторїстїкѣл діалект а
соартеї аѣсеорї съ скїмѣ шї зѣл съ пѣне
дѣ локѣл челѣлалат.

Ферічіре шї неферічіре, довъ естреме
а соартеї отенецїі, шї доарѣ ачееа ар тре-
вѣї съ предет, кѣткъ ферічіреа дѣнѣ а пѣ-
гѣнїлор вестїтѣ зїкалѣ: „medium tenuere
beati“ дѣтрѣ ачестеа довъ естреме съ
афлѣ.

Ферічіреа е о пѣлѣкъ, ачела каре ор-
веще о голеще, дѣ прїмеждїос пороїс съ
кѣфѣндѣ; неферічіреа е фѣлцер, каре пе
чел че фѣце de 'наїптеї дѣ ажѣнѣ маї їте.
Флоареа ферічіреї асѣпра зѣвї гроазнїк а-
дѣлкъ съ десвоалтѣ; къ чеа маї таре грїжѣ
пѣмаї оатенї сѣлѣтошї ла кап о пот рѣт-
не; неферічіреа е venin de шерпе, че пѣ
стрікъ, дакъ їзѣїреа de апроапелѣї о сѣце
афарѣ дїн рапѣ. —

Ферічіреа е о стеа стрѣлъчїтоаре, нефе-
річіреа е зї пор негрѣ адѣкѣторїс de плоаїе
repede, че пе ачееа къ дѣтѣперек о аконоре,
дѣсѣ пѣ о поате стѣнѣ; ферічіреа е о лїпѣ
adormire, неферічіреа е зї somn пе odixnit,
че дѣ пѣтем алѣга, de пе vom дѣтоарче

окїї кѣтрѣ череаска фацѣ а адеврѣлѣї.
Ферічіреа е зї прѣнк зїмѣиторїс че жѣкѣнд
арѣккъ флорї дѣ рѣлѣ вїедїї поастре, —
пїчі пе десѣтѣтѣм дѣ ачелеа, дѣсѣ сѣрїнд
песте стѣлчїле челеа дѣпедекѣтоаре аѣ-
сеорї пе прїмеждѣїм вїада. Ферічіреа е о
лїмпеде оглїндѣ а вїедїї, неферічіреа пе доѣ
дѣфѣдошазѣ вїада, дѣсѣ къ маї пѣтрѣнѣзѣ-
тоаре трѣсѣрї. Лѣтеа е зї вал, чїне вреа
а гѣста аколо вѣкѣрїа ферічіреї, ачела тре-
вѣїе съ сѣфере апѣсѣрїле, дѣпїпгѣтѣрїле
неферічіреї; ферічіреа е дарѣл ресвоїлѣї
дѣ вїадѣ, неферічіреа е рапѣ, каре аре шї-
рос de валзат, шї ка о стеа ва стрѣлъчї дѣ
зїва респѣтїреї.

Кѣ зї кѣзѣнт ферічіреа шї неферічіреа
пѣ съ поате хотѣрѣ. Адеврѣтата ферічіре
пѣ аша фелїзрїте тїпѣрї дѣшѣлѣтоаре
е ка роза фїреаскъ лѣнѣгѣ челеа тѣїестрїте.
Ферічіре зїмѣеще пе фада сенїлѣ; ферічіре
зїмѣеще дїн лакрѣтїле компѣтїмїреї; фе-
річіре дѣфлореще пе рѣтенѣл образ а тїне-
рѣделор, — шї съ вѣкѣрѣ дѣтрѣ аскѣнѣсѣл
їнімїї, дѣсѣ лїмѣа пѣ о поате еспрїма,
кѣт съ каде. Неферічіреа 'ша апѣзат тро-
пѣл дѣтѣнекат пе тїнѣл деспѣдеждѣїреї; пе-
ферічіре трѣтѣрѣ дѣ лакрѣтїле дѣререй;
неферічіреа о дѣгѣлѣвїеще пе фїїка чеа къ-
зѣтѣ, — неферічіреа аскѣте дѣрерїле інімеї
чеїї сѣшїате, пїще дѣрерї че лїмѣа пѣ ле
поате дѣдестѣл пѣтї.

— Адеврѣтата ферічіре е чева, че пѣ съ
поате еспрїма; — адеврѣтата неферічіре е
зї чева, че пѣ съ поате тѣлѣтѣчї. —

Jos, Manu.

Din тълте пздине.

Дн Найорк дн Нордамерика о тълдиге де фетице тинере аѫ формат днтре сине о социетате, днтрѫ каре еле аѫ пѫс фѫгъдѫинѫ тарѫ, кѫ пѫчѫ зна пѫ ва сѫферѫ аѫ се фаче кѫрте де кѫтрѫ бѫрвадѫ, карѫ пѫ се коптенеск де вѫвтѫрѫ спиртѫоасѫ. Фѫиндкѫ дн привѫнда ачеаста тоатѫ черчетареа се поате фаче прин тѫрос, аша фетице де ачелеа де тълте орѫ с'аѫ арѫтат кѫ ар фѫ дн примѫждѫе де а лешѫна сѫмѫнд тѫросѫ спиртѫос, — тѫкаркѫ деспре Нордамериканѫ е кѫпроскѫт, кѫ пѫ сѫнт токма аша деликатѫ ла первѫ. Че щѫ, ка тѫне се пот organiza щѫ пе аѫреа астѫелѫс де социѫтѫдѫ.

— Дн жѫрнал дела Гота дѫ зртѫтоѫреле сѫатѫрѫ дешѫндѫте: Днтѫс а пѫскѫмосѫ персоанеле, чѫ а ворвѫ кѫтрѫ тоатѫ лѫшеа кѫ „Тѫ.“ А дѫа а лѫпѫда фѫакѫл (вѫштѫнт фѫранцѫзеск) щѫ а дѫмѫрѫка ѫарѫш пѫмаѫ рокѫл. А треѫа а пѫрѫсѫ тѫтѫлатѫрѫле челе потпоасѫ щѫ де тълте орѫ преа денарте днтѫнсе пе ковертеле скѫрисорѫлор. Анатра, а пѫ маѫ траѫе тѫтѫн (тѫбак).

— Кѫртѫзиторѫл дн Лоррѫс дн Франда тѫрѫвѫе сѫ фѫе саѫ зп дѫндѫзиторѫс фѫарте рѫѫ саѫ кѫ одатѫ дѫндѫзѫсе кѫ патѫнтѫ. Ел адекѫ опрѫ тѫтѫлор персоанелор дн ачеа комѫнитате сѫнт пѫдеапсѫ де 5—10 фѫранчѫ а пѫ дѫндѫсѫ галопѫл (?) —

— Лѫшеа фѫрѫнташѫ дншѫ вѫте капѫл фѫрѫрѫ рост, кѫт сѫшѫ днтѫмѫлѫеаскѫ але сѫле тѫрѫвѫинѫдѫ, чеа де жос се сѫзѫчѫтѫ пѫнтѫрѫ челе пѫапѫрат тѫрѫвѫинѫоасѫ; пѫмѫнѫ п'аре дѫстѫла дела днтѫпѫратѫл пѫнѫ ла черѫнитѫрѫлѫ; ачѫл че п'аре пѫмѫк, дншѫ потѫте-

ще чева; ачѫл че арѫ чева, дѫрѫще щѫ маѫ тѫмѫт щѫ сѫнгѫр тѫнерѫ кѫсѫсторѫдѫ се пар кѫ дн лѫна дѫнтѫе ар авеа дѫстѫл (днтѫс щѫ ачѫаста пѫмаѫ ла пѫрѫре).

— Дн пѫгѫсторѫс дн Лондон фѫкѫ пѫ де тѫмѫт о арѫтарѫе прин газете, кѫ ар авеа тѫрѫвѫинѫдѫ де зп грѫмѫтик (Commis), карѫ сѫ фѫе вѫне дѫдат ла вѫаѫа сѫнгѫратѫекѫ. Дн зѫрма ачѫестѫ днщѫинѫдѫрѫ се арѫтѫ зпѫл, карѫ доведѫ, кѫткѫ ел есте чѫл маѫ дѫдат кѫ вѫаѫа сѫнгѫратѫекѫ, пѫнтѫрѫ-кѫ пѫмаѫ де кѫрѫнд скѫпѫсе дн рѫвѫе де шанте апѫ.

— Четѫм дн жѫрналѫ „Pannonia“: Дн четѫторѫс вѫн а жѫрналѫелор зпгѫрѫщѫ сѫзпѫе кѫ ар фѫе фѫкѫт вѫгѫреа де сеамѫ, кѫткѫ дн кѫрѫсѫл апѫлѫѫѫ 1841 дн опт газете зпгѫрѫщѫ пе карѫ ле четеа дѫнѫсѫл, е-щѫрѫ 687 артѫколѫ, карѫ се днчѫнеа: „Noi трѫим дн времѫеа днпѫинѫтѫрѫѫ“, саѫ „Времѫеа поастрѫ есте времѫеа днпѫинѫтѫрѫѫ“, саѫ „Днпѫинѫтѫрѫеа есте дѫвѫза времѫѫ поастрѫе“, щѫ маѫ кѫ алте де ачѫестѫа ворѫе фѫрѫтоасѫ фѫгѫратѫе.

— Супре а да оарѫшкарѫе ѫдѫе пѫдѫинѫка авѫре а фѫмѫлѫеѫ вѫронѫлор Рѫтѫнѫлѫд (вѫнкѫер, овѫрѫс), пѫсте карѫе е стѫпѫнѫт дн Лондон, Парѫс, Вѫена, Неапѫл щѫ Франкфѫрт, жѫрналѫл дела Науѫе пе сѫзпѫе, кѫткѫ ла апѫл 1840 пѫмѫта фѫмѫлѫе днкеѫнд о сокѫтеалѫ цѫенѫралѫ де тоатѫ авѫреа, се а-фѫлѫ пѫмаѫ кѫ 155 мѫлѫоанѫ фѫѫрѫнѫ арѫдѫнт. Дн апѫл ачѫеста, дн зѫрма зпор епѫкѫлѫцѫѫ порѫкоасѫ авѫдѫѫа фѫмѫлѫеѫ Рѫтѫнѫлѫд се сокѫтеѫе ла 150 мѫлѫоанѫ. Ачѫеа днтѫпрѫдѫрѫрѫе дѫ матерѫе де кѫцѫетат, кѫткѫ фѫмѫлѫе Рѫтѫнѫлѫд дѫне кѫ овѫреѫ, елѫт щѫ кѫ крѫщѫнѫѫ. — —